ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Οἱ τελευταῖες ἐντολὲς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ἱερὰ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2008

Οἱ τελευταῖες ἐντολὲς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ἡ τελευταία ἐντολή,
Πέτρου Βαμπούλη

Σειρά:
«Ἀναβαθμοί» ἀριθμ. 9

Copyright:
Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανὴ
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-12-5

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀριστοτέλους 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7512, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΜΑΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Στὴν τελευταία ὁμιλία πρὸς τοὺς μαθητές Του ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς ἔδωσε τὶς τελευταῖες ἐντολές Του.

Ἐπειδὴ οἱ ἐντολὲς αὐτὲς ἀφοροῦν σ' ὅλους τοὺς μαθητές Του κάθε ἐποχῆς θὰ τὶς μνημονεύσουμε γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάρτισι καὶ οἰκοδομὴ τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

1. Νὰ μὴ ταράζεσθε ἀπὸ τὴν ἐπίδεσι τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου

Εἶπε: *«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία... μηδὲ δειλιάτω»* (Ἰωάννου ιδ΄ 1, 27).

Ὁ Κύριος, ὡς παντογνώστης, γνώριζε ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι τὸ πάθος Του θὰ φόβιζε καὶ θὰ τάραζε τοὺς μαθητές Του. Γι' αὐτὸ κινούμενος ἀπὸ ἀγάπη γι' αὐτοὺς καὶ προνοώντας στοργικὰ δὲν θέλησε νὰ ἐγκαταλείψει ἀβοήθητη τὴν ψυχή τους στὴν ταραχὴ καὶ στὸν φόβο ποὺ θὰ προκαλοῦσε ἡ ἐπίθεσις τῶν ἐχθρῶν Του. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς

καλεῖ νὰ μὴν ταράσσονται, νὰ μὴ φοβοῦνται, νὰ μὴ δειλιοῦν. Τοὺς ἐνθαρρύνει καὶ τοὺς στηρίζει.

Ὁ Κύριός μας ἦταν ἀποφασισμένος γιὰ τὸ Πάθος καὶ προγνώριζε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ποὺ θὰ διεξαγόταν, ὅτι θὰ ἦταν ὁ νικητής, ἀφοῦ ἐξῆλθε *«νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ»* (Ἀποκαλύψεως στ΄ 2) καὶ ἀφοῦ ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου δὲν θὰ Τὸν εὕρισκε ἔνοχο σέ κάτι γιὰ νὰ Τόν ἐξουσιάσει καὶ νὰ Τὸν κυριεύσει.

Εἶπε: *«Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδὲν»* (Ἰωάννου ιδ΄ 30).

Ἔπρεπε ὡστόσο νὰ βοηθήσει καὶ τοὺς μαθητές Του νὰ μή ἀναστατωθοῦν καὶ ταλαιπωρηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀμφιβολία καὶ τὴν ἀβεβαιότητα γι' Αὐτόν, γιὰ τὸ ἔργο Του καὶ γιὰ τὴν ἀποστολή Του

Ἀπὸ αὐτὸ προκύπτει, ὅτι ὅπως ὁ Κύριος στήριξε τοὺς μαθητές Του μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἐνισχύει κάθε ἀγωνιζόμενο πιστὸ γιὰ νὰ μὴ ταράζεται ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῆς ἁμαρτίας, ὅπως ὑπόσχεται στοὺς Ἀγγέλους (Ἐπισκόπους) τῶν ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως:

α) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου:

«Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ» (Ἀποκαλύψεως β΄ 7).

β) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης:

«Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου» (Ἀποκαλύψεως β΄ 11)

γ) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Περγάμου:

«Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων» (Ἀποκαλύψεως β΄ 17).

δ) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Θυατείρων:

«Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,

δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν» (Ἀποκαλύψεως β΄ 26-28).

ε) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σάρδεων:

«Ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ» (Ἀποκαλύψεως γ΄ 5).

στ) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Φιλαδελφείας:

«Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινὸν» (Ἀποκαλύψεως γ΄ 12).

ζ) Στὸν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας:

«Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ» (Ἀποκαλύψεως γ΄ 21).

η) Σ᾽ ὅλους τοὺς πιστοὺς ὑπόσχεται:

«Ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν, ἔσται αὐτῷ ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός» (Ἀποκαλύψεως κα΄ 6-7).

Εἶναι συγκινητικώτατοι οἱ λόγοι μὲ τοὺς ὁποίους ὁ Κύριός μας βεβαίωσε τὸν Ἀπόστολο Πέτρο στὸ ὑπερῶο τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, ὅτι προσευχήθηκε γι᾽ αὐτὸν γιὰ νὰ μὴ κλονισθεῖ τὴν ὥρα τοῦ πειρασμοῦ:

«Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου» (Λουκᾶ κβ΄ 31-32).

Μ' αὐτὴ τὴν παρηγορία, ὅτι ὁ Κύριός μας προσεύχεται γιὰ μᾶς, ἂς μὴν ταράζεται ἡ ψυχή μας ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐπίθεσι, πειρασμὸ καὶ αἰτία, ἐφ' ὅσον μᾶς βεβαιώνει ὁ ἀψευδέστατος λόγος τοῦ Θεοῦ *«ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι»* (Πρὸς Ἑβραίους β΄ 18).

Ἐξ ἄλλου ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐκτιμᾶ ὅτι ὅσα ὑποφέρει ὁ πιστὸς γιὰ τὴν ἀρετὴ τὸν δοξάζουν:

«Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς» (Πρὸς Ρωμαίους η΄ 18).

«Ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω» (Πρὸς Φιλιππησίους γ΄ 8).

2. Σᾶς δίνω τὴν εἰρήνη μου

Ἀποχαιρετώντας ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς μαθητές Του στὸν μυστικό δεῖπνο εἶπε:

«Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν» (Ἰωάννου ιδ΄ 27).

Γι' αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνάστασί Του, ὅταν ἐμφανίστηκε στοὺς μαθητές Του, τοὺς εὐλόγησε λέγοντάς τους *«εἰρήνη ὑμῖν»* (Ἰωάννου κ΄ 19).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ ποιά εἰρήνη μᾶς χάρισε ὁ παθὼν καὶ ἀναστάς Κύριός μας:

«Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγ-

μασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς» (Πρὸς Ἐφεσίους β΄ 14-17).

Κατὰ τὴν ἀποστολική διδασκαλία μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία Του ὁ Κύριός μας εἰρήνευσε τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ἀφοῦ νέκρωσε τὴν αἰτία τῆς διαστάσεως, τὴν ἁμαρτία καὶ τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ τους, ἀφοῦ καθαίρεσε τὰ ὀχυρὰ τῶν διαιρέσεών τους, ἤτοι, τὴν φιλαυτία, τὴν φιληδονία καὶ τὴν φιλαρχία ἀπαξιώνοντας ὅλα τὰ πάθη, τοὺς τρόπους δηλαδὴ μὲ τοὺς ὁποίους ἐκδηλώνεται καὶ ἐνεργεῖ ἡ πολυειδὴς καὶ πολύμορφος ἁμαρτία, ποὺ διαιρεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διακόπτει τὴν μεταξύ τους κοινωνία.

3. Ἐμπιστευθῆτε τὸν Θεὸ καὶ Μένα

Εἶπε *«Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε»* (Ἰωάννου ιδ΄ 1).

Ὁ Κύριός μας ζητεῖ ἀπὸ τοὺς μαθητές Του νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ Πατέρα, στὴν ἀγάπη Του, στὴν ἀγαθότητά Του, στὴν παντοδυναμία Του, στὴν πρόνοια γιὰ τὰ δημιουργήματά Του, νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνη καὶ στὸν Ἴδιο.

Ὅσοι Τὸν ἀμφισβητοῦν πάντοτε θὰ ἐπικαλοῦνται σαθρὰ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ διαβάλουν τὸ πρόσωπό Του καὶ τὸ ἔργο Του, γιὰ νὰ μειώσουν τὴν δόξα τῆς θείας καταγωγῆς Του, τὴν λάμψι τῆς διδασκαλίας Του, τὸ ὑπόδειγμα ζωῆς ποὺ μᾶς κατέλιπε.

Ὁ πιστὸς μέσα σ' ὅλα αὐτὰ ἀκούει τὴν φωνὴ τοῦ Κυρίου ποὺ τὸν προτρέπει καὶ τὸν στηρίζει *«Πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε»* (Ἰωάννου ιδ΄ 1).

4. Μείνετε ἑνωμένοι μαζί Μου γιὰ νὰ εἶμαι ἑνωμένος μαζί σας

Εἶπε: *«Μείνατε ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν»* (Ἰωάννου ιε΄ 6).

Πολλὰ καὶ πολλοὶ ἐπιδιώκουν νὰ μᾶς χωρίσουν καὶ νὰ μᾶς ἀποξενώσουν ἀπὸ τὸν ποθητὸ καὶ ἐρασμιώτατο Νυμφίο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ψυχῆς μας τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

Ἐκεῖνος μᾶς καλεῖ νὰ μὴ παρασυρθοῦμε καὶ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπ' Αὐτόν, νὰ μὴν Τὸν ἐγκαταλείψουμε, ὅπως ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ ἐνῶ δέχθηκαν τὶς εὐεργεσίες Του, δὲν ἔμειναν κοντά Του ἢ Τὸν ἀκολουθοῦσαν γιὰ τοὺς δικούς τους λόγους ἀπὸ ἰδιοτέλεια.

Ἐπειδὴ προγνώριζε, ὅτι οἱ μαθητές Του μετὰ ἀπὸ λίγο στὴ Γεθσημανῆ θὰ Τὸν ἐγκατέλιπαν, Ἐκεῖνος τοὺς καλεῖ νὰ παραμείνουν μαζί Του. Νὰ μὴ χωρισθοῦν καὶ ἀποξενωθοῦν ἀπ' Αὐτόν. Οἱ δυσκολίες θὰ ξεπερασθοῦν.

Παρὰ ταῦτα οἱ μαθητές Του στὰ δύσκολα ἔφυγαν ἀπὸ καντά Του, ὅπως τὸ ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, ὅτι *«τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον»* (Ματθαίου κε΄ 56). Ἐμεῖς;

Τὸ *«μείνατε ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν»* (Ἰωάννου ιε΄ 6) δὲν εἶναι μόνο μία συναισθηματικὴ προτροπή, ἀλλὰ προτροπὴ γιὰ τὴν διατήρησι μιᾶς ὑπαρκτικῆς σχέσεως ποὺ σχετίζεται μὲ τὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ κατὰ τὸν λόγο Του:

«Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ» (Ἰωάννου στ΄ 56).

Ὁ Κύριος ἐξήγησε στοὺς μαθητές Του ὅτι ὁ Ἴδιος παραμένει ἑνωμένος μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα καὶ ἑπομένως ὅσοι παραμένουν ἑνωμένοι μαζί Του εἶναι ἑνωμένοι καὶ μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα.

«Καὶ ὁ πέμψας με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε» (Ἰωάννου η΄ 29).

Ἐτόνισε ὅτι ἡ ἑνότητα τῶν πιστῶν μαζί Του ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴ προϋπόθεσι γιὰ τὴν θέωσί τους

«Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰωάννου ιε΄ 5).

Στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχή Του ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα μᾶς ἀποκάλυψε ὅτι μὲ τὴν διδασκαλία καὶ τὴν διακονία Του ἐπιδιώκει τὴν ἑνότητα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Θεό, ποὺ διασπάστηκε ἀπὸ τὴν παράβασι τῆς ἐντολῆς Του. Ἡ ἑνότητα αὐτὴ ἀποδεικνύει τὴν γνησιότητα τῆς ἀποστολῆς Του.

«Ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας» (Ἰωάννου ιζ΄ 21).

Πρόσθεσε:

«Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας» (Ἰωάννου ιζ΄ 23).

Στὸν Φίλιππο ποὺ τοῦ ζήτησε νὰ τοῦ δείξει τὸν Πατέρα εἶπε:

«Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι» (Ἰωάννου ιδ΄ 10-11).

Ἑνωμένοι Πατέρας καὶ Υἱὸς θὰ κατοικήσουν ἐντὸς τῶν πιστῶν, ἐφ' ὅσον τηροῦν τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ.

«Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν» (Ἰωάννου ιδ΄ 23).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔννοια ποὺ ἀναπτύχθηκε προηγουμένως γιὰ τὴν προτροπὴ αὐτὴ τοῦ Κυρίου μας δύναται νὰ λεχθεῖ, ὅτι ἡ προτροπὴ αὐτὴ ἔχει καὶ τὴν ἑξῆς ἔννοια:

Ὁ Κύριος οὐσιαστικὰ προτρέπει τοὺς μαθητὲς Του νὰ μὴν ἐπιτρέψουν στὴν ἁμαρτία νὰ τοὺς ἀποκόψει ἀπ' Ἐκεῖνον, ἀλλὰ κι ἂν ἔχουν πτώσεις, μὲ τὴν μετάνοια νὰ συνεχίσουν νὰ παραμένουν ἑνωμένοι μαζὶ Του.

Τὰ πάθη μὲ τὰ ὁποῖα ἐνεργεῖται καὶ ἐκδηλώνεται ἡ πολύτροπος ἁμαρτία χωρίζουν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν Θεό, ποὺ ἀπαγορεύει καὶ καταδικάζει τὴν ἁμαρτία.

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀγωνιᾶ γιὰ τοὺς μαθητὲς Του νὰ μὴν ἐπιτρέψουν στὴν ἁμαρτία νὰ τοὺς χωρίσει καὶ νὰ τοὺς ἀπομακρύνει ἀπ' Αὐτόν, ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς κατὰ τὸν λόγο Του *«Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή»* (Ἰωάννου ιδ΄ 6), ὅπως συνέβη στὴν περίπτωσι τοῦ Ἰούδα, ποὺ χωρίσθηκε καὶ χάθηκε ἕνεκα τῆς φιλαργυρίας του.

Γι' αὐτὸ ὁ Κύριός μας δέχθηκε τὸν ἀπόστολο Πέτρο, ἂν καὶ τὸν ἀρνήθηκε μὲ τὴν μετάνοια, τὸν δὲ ἀπόστολο Θωμᾶ, ἂν καὶ δὲν πίστευσε στὴν ἀνάστασί Του μὲ τήν ὁμολογία καὶ τὴν προσκύνησι τῆς Θεότητός Του.

5. Νὰ ἀγαπᾶτε ἀλλήλους

Εἶπε: *«Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες*

ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰωάννου ιγ΄ 34-35).

«Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς» (Ἰωάννου ιε΄ 12).

«Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ἰωάννου ιε΄ 17).

«Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς» (Ματθαίου ε΄ 44).

α) Ἐπανειλημμένως ὁ Κύριος δίνει στοὺς μαθητές Του, μετὰ ἀπὸ τὴν προηγουμένη προτροπή Του νὰ μείνουν ἑνωμένοι μαζί Του, τὴν νέα ἐντολὴ νὰ ἔχουν οἱ μαθητές Του μεταξύ τους ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη θὰ τοὺς ἑνώσει μεταξύ τους καὶ μὲ τὸν Ἴδιο. Προβάλλεται ὁ Ἴδιος ὡς πρότυπο ἀγάπης *«καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς»* (Ἰωάννου ιγ΄ 34). Μᾶς ἀγάπησε μὲ τὴν ὕψιστη ἀγάπη θυσιαζόμενος γιὰ μᾶς.

Εἶπε: *«Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ»* (Ἰωάννου ιε΄ 13).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς μαθητές Του κορυφώθηκε πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα.

«Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς» (Ἰωάννου ιγ΄ 1).

β) Ἡ ἀγάπη μας πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας μετρᾶται μὲ τὴν θυσία μας γιὰ αὐτούς, ὅπως πάλι ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς λόγους Του γιὰ τὸ ποιὰ εἶναι ἡ ὑπέρτατη ἀγάπη:

Εἶπε: *«Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ»* (Ἰωάννου ιε΄ 13).

Ἀποκάλυψε μάλιστα ὅτι *«διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγα-*

πᾶ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτὴν» (Ἰωάννου ι΄ 17).

Μὲ στοργὴ ὁ Κύριος ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα, ὅτι θέλει νὰ ἔχει μαζί Του στὴ δόξα Του καὶ τοὺς μαθητές Του.

«Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου» (Ἰωάννου ιζ΄ 24).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τονίζει αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσί μας νὰ θυσιαζόμαστε γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας. *«Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι»* (Α΄ Ἰωάννου γ΄ 16).

Γιὰ τὸν πιστὸ ἀγάπη σημαίνει θυσία. Χωρὶς θυσία δὲν ὑπάρχει ἀγάπη.

6. Νὰ τηρήσετε τὶς ἐντολές Μου

Εἶπε: *«Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε»* (Ἰωάννου ιδ΄ 15).

«Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς» (Ἰωάννου ιε΄ 9-10, 12).

Ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καθορίζει καὶ ἀποδεικνύει ἂν ἀγαπᾶμε τὸν Θεὸ κατὰ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

«Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός

ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν» (Ἰωάννου ιδ΄ 21).

«Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν» (Ἰωάννου ιδ΄ 23).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τονίζει σχετικῶς:

«Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν» (Α΄ Ἰωάννου ε΄ 3).

«Ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν» (Α΄ Ἰωάννου β΄ 4).

Γιὰ νὰ τηρήσουμε τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ πολλὲς φορὲς στὴ ζωή μας χρειάζεται νὰ παλαίψουμε, νὰ πονέσουμε, νὰ συντριβοῦμε ἀπὸ τὴν δύναμι μὲ τὴν ὁποία μᾶς πολεμεῖ καὶ μᾶς ἐμποδίζει ἡ ἁμαρτία.

Σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις, ποὺ εἶναι συχνὲς καὶ καθημερινές, χρειάζεται νὰ δίνουμε ἀπαντήσεις σὰν αὐτή ποὺ ἔδωσε ὁ Κύριος στὸν Πέτρο, ὅταν τοῦ συνέστησε νὰ ἀποφύγει νὰ μεταβεῖ στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ λυπηθεῖ τὸν ἑαυτό Του καὶ νὰ προφυλαχθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπιβουλή τῶν ἐχθρῶν Του. Οὐσιαστικὰ τοῦ συνιστοῦσε νὰ μὴ ὑπακούσει στὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανίου Θεοῦ καὶ Πατέρα.

Ὁ Κύριός μας *«στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων»* (Ματθαίου ιστ΄ 23).

Ἀργότερα διευκρίνησε μὲ σαφήνεια:

«Ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν» (Ἰωάννου ιε΄ 14).

7. Θὰ ζήσετε

Εἶπε: *«Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε»* (Ἰωάννου ιδ΄ 19).

Μέσα στὴν ζοφερότητα τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου ὁ Κύριός μας ποὺ εἶναι κύριος καὶ ἐξουσιαστὴς τῆς ζωῆς καὶ ἡ πηγὴ τῆς ἀθανασίας δήλωσε:

«Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάννου ια΄ 25) καὶ ὑπόσχεται στοὺς μαθητές Του καὶ *«ὑμεῖς ζήσεσθε»*.

Στὴν ἀρχιερατικὴ προσευχή Του ὁ Κύριός μας ἀπευθύνεται στὸν Ἐπουράνιο Θεὸ καὶ Πατέρα, ἀναφέροντας τὸν σκοπό τῆς ἀποστολῆς Του στὸν κόσμο, ὅτι εἶναι νὰ δώσει τὴν ζωὴ στοὺς μαθητές Του σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔλαβε:

«Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐν τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάννου ιζ΄ 2).

Διακηρύττει καὶ βεβαιώνει γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεώς Του:

«Ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν» (Ἰωάννου ι΄ 10).

8. Θὰ μὲ δῆτε πάλι

Εἶπε: *«Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα»* (Ἰωάννου ιστ΄ 16).

Ὁ Κύριός μας ὑπόσχεται στοὺς μαθητές Του, ὅτι μετὰ ἀπὸ ἕνα σύντομο χωρισμὸ θὰ Τὸν ἰδοῦν ἀναστημένο καὶ θὰ παραμείνει γιὰ πάντα μαζί τους:

«Μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν

καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα» (Ἰωάννου ιστ΄ 16).

«Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθαίου κη΄ 20).

Γι' αὐτὸ τὸ θέμα ὁ Κύριός μας εἶχε ἕνα ἐνδιαφέροντα διάλογο μὲ τοὺς μαθητές Του τὸ βράδυ ἐκεῖνο στὸ ὑπερῶο τοῦ μυστικοῦ δείπνου.

α) *«Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, καί ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; Ἔλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη»* (Ἰωάννου ιστ΄ 17-24).

Ὁ Κύριός μας στὸ διάλογο αὐτὸ διευκρίνησε ὅτι ἡ χαρὰ τῶν μαθητῶν Του θὰ προέλθει ἀπὸ τὴν ἀνάστασί Του καὶ τὴν ἐμφάνισί Του σ' αὐτούς, ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα ποὺ θὰ ἐκδηλωθεῖ μὲ τὴν ἱκανοποίησι τῶν αἰτημάτων τους.

β) *«Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν»* (Ἰωάννου ιδ΄ 22-23).

Ὁ Κύριος στὸν ἀπόστολο Ἰούδα ὑπαινίσσεται τὴν μυστικὴ ἕνωσι τῶν πιστῶν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τῶν ἐφετῶν τὸ ἀκρότατον.

Ἡ ὑπόσχεσις ποὺ δόθηκε πρός ὅλους τοὺς πιστοὺς ποὺ Τὸν ἀγαποῦν καὶ θὰ τηροῦν τὶς ἐντολές Του εἶναι, ὅτι θὰ τὸν ἰδοῦν ἀναστημένο καὶ ἔνδοξο:

«Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτὸν» (Ἰωάννου ιδ΄ 21).

Γι' αὐτὴ τὴν μακαρία ἐμπειρία καὶ τὸ ἔνθεο πάθος μαρτύρησαν οἱ μάρτυρες καὶ ἀγωνίσθηκαν φυλάσσοντες *«ὁδοὺς σκληρὰς»* (Ψαλμοῦ ιστ΄ (ιζ΄) 16,4) οἱ ὅσιοι πατέρες μας.

9. Θὰ σᾶς γεμίσω μὲ τὴν χαρά μου

Εἶπε: *«Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ»* (Ἰωάννου ιε΄ 21).

Προαναγγέλλοντας ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς στοὺς μαθητές Του, ὅτι θὰ λυπηθοῦν γιὰ τὸν φρικτὸ θάνατό Του, συγχρόνως τοὺς ὑποσχέθηκε, ὅτι θὰ τοὺς δώσει καὶ χαρὰ μὲ τὴν ἐπανεμφάνισί Του σ' αὐτοὺς μετὰ τὴν ἔγερσί Του ἀπὸ τοὺς νεκρούς.

Εἶπε: *«Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν»* (Ἰωάννου ιστ΄ 22).

Αὐτὸ ἐπιβεβαιώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μὲ τὴν μαρτυρία του, ὅτι *«ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον»* (Ἰωάννου κ΄ 20), ὅταν ἐμφανίσθηκε ζωντανὸς σ' αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀνάστασί Του.

Πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν πλανημένη ἀντίληψι, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπειλεῖ τὴν ζωή τους καὶ θέλει νὰ τοὺς στερήσει τὴν χαρά, γι' αὐτὸ μένουν μακρυὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ἀπὸ τὴν πίστι, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Μὲ τὴν ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας ὅμως βεβαιωνόμαστε, ὅτι τὴν χαρὰ ποὺ μᾶς προσφέρει ὁ παθὼν καὶ ἀναστὰς Κύριός μας, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς τὴν ἀφαιρέσει.

Εἶναι ἡ χαρὰ τῆς σωτηρίας μας, τῆς ἀπολυτρώσεώς μας, τῆς κοινωνίας μας μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα καὶ τῆς συμμετοχῆς μας στὴν αἰώνια ζωή Του.

10. Νὰ εἴσθε ταπεινοὶ καὶ νὰ διακονῆτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο

Εἶπε: *«Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ Διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε»* (Ἰωάννου ιγ΄ 14-15).

Ἡ διακονία στοὺς ἀδελφοὺς εἶναι ἡ ἀπόδειξις τῆς ταπεινώσεώς μας. Τὸ μεγαλεῖο τοῦ μαθητοῦ καθορίσθηκε ἀπὸ τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τὴν σαφέστατη δήλωσί Του:

«Ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος. Ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος» (Ματθαίου κ΄ 26-27).

«Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μάρκου ι΄ 42-45).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Κύριός μας *«ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος»* (Ἰωάννου ιγ΄ 4-5).

Αὐτὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ Κυρίου μας ἦταν ἐνέργεια ταπεινώσεως, ὅπως καὶ ὅλο τὸ μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας, γιὰ νὰ μᾶς διδάξει νὰ διακονοῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ὅπως ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ μὲ τὸ μυστήριο τῆς σαρκώσεώς Του ταπεινώθηκε ἀπὸ ἀγάπη περιορίσας τὴν δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς θεότητός Του *«ἐκένωσε ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβών»* (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 7) γιὰ νὰ μᾶς σώσει, ἔτσι καὶ μεῖς πρέπει νὰ Τὸν μιμούμεθα στὴ διακονία τῶν ἀδελφῶν μας.

Γι' αὐτὸ ὁ ἀπόστολος Παῦλος προβάλλει τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό παράδειγμα ταπεινώσεως, ὥστε καὶ μεῖς νὰ Τὸν μιμηθοῦμε ἀποκτώντας φρόνημα ταπεινώσεως:

«Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος » (Πρὸς Φιλιππησίους β΄ 5-7).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ποὺ καθορίζει στὸν μαθητή του ἀπόστολο Τιμόθεο τὶς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἔνταξι στὴν

τάξι τῶν χηρῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ἀναφέρει: *«εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων ... ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε»* (Πρὸς Τιμόθεον Α΄ ε΄ 8-10).

Διαπιστώνουμε ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων προϋποθέσεων ἀναφέρει καὶ τὸ *«εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν»*.

11. Νὰ συγχωρῆτε ὅσους σᾶς ἀδικοῦν

Εἶπε: *«Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς»* (Ματθαίου ε΄ 44).

Ἔπραξε: *«Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι»* (Λουκᾶ κγ΄ 34).

Ὁ Κύριός μας ποὺ δίδαξε *«Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν»* (Ματθαίου στ΄ 14-15) ἐπιβεβαίωσε στὴν πρᾶξι τὴν ἀρετὴ τῆς συγγνώμης καὶ ἀνοχῆς μας πρός τοὺς ἄλλους.

Περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ Κύριός μας εἶχε μιὰ ἐνδιαφέρουσα συνομιλία μὲ τὸν ἀπόστολο Πέτρο, ποὺ Τὸν ρώτησε πόσο ἀνεκτικοί ὀφείλουμε νὰ εἴμαστε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ποὺ μᾶς βλάπτουν, μᾶς ἐπιτίθενται, μᾶς ἀδικοῦν, μᾶς ζημιώνουν μὲ κάθε τρόπο:

«Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ» (Ματθαίου ιη΄ 21-22).

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου μας εἶναι, ὅτι ἡ ἐντολή Του ὁρίζει ἀπεριορίστως νὰ συγχωροῦμε καὶ νὰ ἀνεχόμαστε τοὺς ἀδελφούς μας.

Αὐτὸ τὸ ἦθος ποὺ δίδαξε ὁ Κύριός μας ἐκφράζεται στίς συμβουλὲς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, μὲ τὶς ὁποῖες καθοδηγεῖ τοὺς πιστούς, πῶς νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους τους:

«Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν» (Πρὸς Ρωμαίους ιβ΄ 17-21).

12. Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν

Στὸ ὑπερῷο τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁ Κύριος κατὰ τὸν μυστικὸ δεῖπνο ἐτέλεσε τὴν πρώτη θεία λειτουργία καὶ μετέδωσε μὲ τὰ πανάχραντα χέρια Του τὸ ἅγιο Σῶμα Του καὶ τὸ Τίμιο Αἷμα Του προτρέποντας τοὺς μαθητὲς Του: *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»* (Λουκᾶ κβ΄19).

Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι μαρτυροῦν αὐτὴ τὴν παράδοσι καταγράφοντας καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γὰρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (Ματθαίου κστ΄ 26-28).

«Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπε· Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Μάρκου ιδ΄ 22-25).

«Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον» (Λουκᾶ κβ΄ 19-20).

«Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν,

καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν» (Πρὸς Κορινθίους Α΄ ια΄ 23-32).

Στὴν θεία Λειτουργία μᾶς προσφέρεται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ ἑνωθοῦμε μυστικὰ μαζί Του τρώγοντας τὸ Σῶμα Του καὶ πίνοντας τὸ Αἷμα Του:

α) Ἑνωνόμαστε μαζὶ Του κατὰ τὸν λόγο Του: *«ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καγὼ ἐν αὐτῷ»* (Ἰωάννου στ΄ 56).

β) Ἔχουμε ζωὴ αἰώνιο κατὰ τὸν λόγο Του: *«ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον»* (Ἰωάννου στ΄ 54).

γ) Λαμβάνουμε ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν μας κατὰ τὸν λόγο Του: *«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γὰρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»* (Ματθαίου κστ΄ 28).

13. Ἔσεσθέ μοι μάρτυρες

Μετὰ τὴν ἀνάστασί Του κάλεσε τοὺς μαθητές Του νὰ γίνουν μάρτυρές Του.

Εἶπε: *«ἔσεσθέ μοι μάρτυρες»* (Πράξεων α΄ 8).

Τοὺς ἀπέστειλε νὰ μαρτυρήσουν καὶ νὰ βεβαιώσουν τοὺς ἀνθρώπους γιὰ ὅσα εἶδαν καὶ ἄκουσαν, κυρίως γιὰ τὸ ἔργο Του, τὴν διδασκαλία Του, τὸν σταυρικὸ θάνατό Του, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασί Του, τὴν ἔνδοξι ἀνάληψί Του καὶ

νὰ καλέσουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ Τὸν δεχθοῦν ὡς Θεὸ Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα τους.

Γι' αὐτὸ ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μαρτυρεῖ: *«Ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»* (Ἰωάννου α΄ 14).

«Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν» (Α΄ Ἰωάννου α΄ 1).

Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (Πρὸς Κολοσσαεῖς β΄ 9).

Καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος:

«Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος» (Β΄ Πέτρου α΄ 16).

Μὲ τὸ πάθος Του ὁ Κύριός μας ἐπισφράγισε τὴν διδασκαλία Του καὶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς τὴν ὑπενθυμίζει καθώς ἑορτάζουμε τὸ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τὴν σωτηρία μας Πάθος τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ πίστη ὀρθὴ κοσμημένη μὲ τὶς ἀρετὲς καὶ τηρῶντες τὶς ἐντολές Του.

